EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 26. 9. 2019
COM(2019) 429 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

o vykonávaní nariadenia Rady (ES) č. 116/2009 z 18. decembra 2008 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru

1. január 2014 – 31. december 2017

Obsah

1. Zhrnutie 2
2. Úvod 3
3. Kontext nariadenia 3
3.1. Európsky kontext 3
3.2. Medzinárodný kontext 4
4. Vykonávanie nariadenia 4
4.1. Ciele a plnenie 4
4.2. Vymedzenie tovaru kultúrneho charakteru 5
4.3. Vekové a finančné prahy 6
4.4. Údaje o štandardných vývozných povoleniach 6
4.5. Špecifické a všeobecné otvorené povolenia 7
4.6. Výnimka z povinnosti získať vývoznú licenciu 8
4.7. Dôvody na odmietnutie žiadosti o vydanie licencie 8
4.8. Otázky týkajúce sa tlačiva licencie 9
4.9. Zrušenie alebo odňatie licencií 9
4.10. Používanie elektronických systémov 9
4.11. Sankcie a iné opatrenia 10
4.12. Spolupráca medzi orgánmi 10
4.13. Materiálne a ľudské zdroje 11
5. Závery a nevyriešené otázky 12
6. PRÍLOHY 13
Tabuľka 1: Štandardné povolenia vydané členskými štátmi* 13
Tabuľka 2: Špecifické otvorené povolenia v obehu 14
Tabuľka 3: Všeobecné otvorené povolenia v obehu 15
Tabuľka 4: Odmietnuté žiadosti o vydanie štandardného povolenia 16
Tabuľka 5: Počet odhalených nezhodných zásielok 17
Tabuľka 6: Štandardné povolenia vydané členskými štátmi v porovnaní s odmietnutými štandardnými povoleniami a odhalenými nezhodnými zásielkami 18

1. ZHRNUTIE

V tejto správe sa posudzuje vykonávanie systému vývozných licencií na tovar kultúrneho charakteru, ktorý bol vytvorený v zmysle nariadenia (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1081/2012.[1]

Správa sa zakladá na údajoch, ktoré poskytli členské štáty v odpovediach na dotazník vzťahujúci sa na všetky aspekty vykonávania systému vývozných licencií. Správa sa vzťahuje na roky 2014 až 2017. Údaje uvedené v prílohe sa vzťahujú na tri druhy vývozných licencií: štandardné povolenia, špecifické otvorené povolenia (opakovaný dočasný vývoz súkromnými osobami) a všeobecné otvorené povolenia (opakovaný dočasný vývoz múzeami alebo podobnými inštitúciami).

V správe sa uvádzajú aj informácie o súčasných iniciatívach a výzvach do budúcnosti, ako je zlepšenie spolupráce medzi orgánmi členských štátov, ktoré sa podieľajú na vykonávaní nariadenia, podpora spoločného výkladu ustanovení nariadenia členskými štátmi, identifikácia najlepších postupov príslušných a colných orgánov pri vyšetrovaní pôvodu tovaru kultúrneho charakteru a preskúmanie technických, finančných a právnych možností na využitie elektronických prostriedkov na vydávanie a kontrolu vývozných licencií, napríklad vytvorenia centralizovaného elektronického systému alebo prepojenia na tento systém, ktorý by mal spoločné rozhranie s vnútroštátnymi systémami colného konania.

[1] V článku 10 nariadenia (ES) č. 116/2009 sa vyžaduje, aby Komisia pravidelne predkladala Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o vykonávaní tohto nariadenia.

2. ÚVOD

V nariadení Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru[2] (ďalej len „nariadenie“) sa vývoz určitého tovaru kultúrneho charakteru mimo colného územia Európskej únie (ďalej len „EÚ“) podmieňuje predložením vývoznej licencie a zabezpečuje sa, aby vývoz takéhoto tovaru podliehal jednotnej kontrole na vonkajších hraniciach EÚ. V prílohe I je vymedzená vecná pôsobnosť nariadenia tým, že sú v nej uvedené kategórie tovaru kultúrneho charakteru, na ktoré sa uplatňuje, ako aj tým, že pre väčšinu uvedených kategórií sú stanovené minimálne požiadavky na vek a/alebo hodnotu.

Vývozné licencie vystavuje príslušný orgán posledného členského štátu, na území ktorého sa predmet kultúrnej hodnoty definitívne a zákonne nachádzal. Colnými kontrolami sa potom zabezpečuje, že tovar kultúrneho charakteru môže opustiť colné územie EÚ len vtedy, ak je k nemu priložená platná vývozná licencia.

S cieľom zabezpečiť jednotnosť vývozných licencií stanovených v nariadení bolo potrebné stanoviť pravidlá upravujúce vyhotovenie, vystavenie a používanie tlačiva licencie. Vo vykonávacom nariadení (EÚ) č. 1081/2012[3] sa stanovujú tri druhy vývozných licencií (štandardné povolenie, špecifické otvorené povolenie a všeobecné otvorené povolenie) a stanovujú sa aj pravidlá ich uplatňovania. Vo vnútroštátnom práve určitých členských štátov môžu byť zavedené ďalšie obmedzenia (vrátane povinnosti získať licenciu) pohybu predmetov označených ako národné kultúrne bohatstvo.

Aktualizované zoznamy orgánov oprávnených vystavovať vývozné licencie sú uverejnené v úradnom vestníku, ako aj zoznam colných úradov oprávnených vybavovať vývozné formality.[4]

Cieľom nariadenia je zosúladiť základnú zásadu voľného pohybu tovaru s ochranou národných kultúrnych bohatstiev v historickom rámci vytvorenia vnútorného trhu, v rámci ktorého sa zrušili všetky vnútorné hranice medzi členskými štátmi.

V zmysle článku 10 nariadenia sa vyžaduje, aby Komisia pravidelne predkladala Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o vykonávaní tohto nariadenia.

Táto správa je založená na informáciách, ktoré poskytli členské štáty v odpovediach na dotazník vzťahujúci sa na všetky aspekty vykonávania systému vývozných licencií vrátane štatistických údajov o používaní licencií, pričom vychádza aj z diskusií v rámci expertnej skupiny pre colné otázky súvisiace s tovarom kultúrneho charakteru.

3. KONTEXT NARIADENIA

3.1. Európsky kontext

Systém zavedený nariadením na úrovni EÚ dopĺňa ďalšie nástroje a iniciatívy zamerané na ochranu kultúrnych statkov. Najrelevantnejšia z nich je smernica 2014/60/EÚ o navrátení

[2] Nariadenie Rady (ES) č. 116/2009 z 18. decembra 2008 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru (*Ú. v. EÚ L 39, 10.2.2009, s. 1*).

[3] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1081/2012 z 9. novembra 2012 k nariadeniu Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru (*Ú. v. EÚ L 324, 22.11.2012, s. 1*).

[4] Najaktuálnejšie zoznamy boli uverejnené v Ú. v. EÚ C 71, 24.2.2018, s. 5.

predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu[5]. V smernici sa umožňuje navrátenie všetkých predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré členský štát označí za národné kultúrne bohatstvo, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu. Na tento účel sa od ústredných orgánov poverených vykonávaním smernice v členských štátoch vyžaduje, aby spolupracovali a aby si prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu (Internal Market Information System – ďalej len „IMI“) vymieňali informácie o nezákonne vyvezených predmetoch kultúrnej hodnoty.

Ďalším dôležitým doplnkom nariadenia je nedávno prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/880 o vstupe a dovoze tovaru kultúrnej hodnoty[6]. V tomto novom nástroji sa stanovujú pravidlá a podmienky pre dočasný alebo trvalý dovoz do Únie takého tovaru kultúrneho charakteru, ktorý bol vytvorený alebo objavený v tretích krajinách, ako aj pre tranzitné zásielky takéhoto tovaru. Typológia nariadenia (EÚ) 2019/880 bola vzhľadom na jeho zahraničnoobchodný rozmer inšpirovaná predovšetkým Dohovorom UNESCO o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovolenému dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov z roku 1970[7].

Napokon v dvoch súvisiacich opatreniach Únie *ad hoc* [v nariadení Rady (ES) č. 1210/2003[8] a v nariadení Rady (EÚ) č. 36/2012[9]] sa zakazuje obchodovanie s tovarom kultúrneho charakteru s Irakom a Sýriou.

3.2. Medzinárodný kontext

Pokiaľ ide o vývoz tovaru kultúrneho charakteru, na medzinárodnej úrovni je najdôležitejším nástrojom dohovor UNESCO z roku 1970. Zmluvnými stranami tohto dohovoru je v súčasnosti 140 štátov a ratifikovalo ho 26 členských štátov.

4. VYKONÁVANIE NARIADENIA

4.1. Ciele a plnenie

V nariadení sa stanovujú jednotné pravidlá kontroly tovaru kultúrneho charakteru pred ich vývozom z colného územia Únie s cieľom na jednej strane zachovať voľný pohyb v rámci vnútorného trhu a na druhej strane chrániť národné kultúrne bohatstvo členských štátov. Celkovo sa členské štáty domnievajú, že prostredníctvom nariadenia sa podarilo dosiahnuť tieto ciele. Boli však identifikované aj oblasti, v ktorých je potrebné docieliť zlepšenie.

Predovšetkým v oblasti boja proti nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru bolo nariadenie pomerne účinné. Väčšina členských štátov považuje licenčný systém za veľmi dôležitý nástroj na zabezpečenie zákonnosti obchodovania s tretími krajinami, najmä pokiaľ ide o tovar kultúrneho charakteru, na ktorý je potrebné získať vývoznú licenciu bez ohľadu na jeho

---

5 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/60/EÚ z 15. mája 2014 o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1024/2012 (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 159, 28.5.2014, s. 1).

6 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/880 zo 17. apríla 2019 o vstupe a dovoze tovaru kultúrnej hodnoty (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 1).

7 V Paríži 14. novembra 1970.

8 Nariadenie Rady (ES) č. 1210/2003 zo 7. júla 2003 o niektorých osobitných obmedzeniach hospodárskych a finančných vzťahov s Irakom, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 2465/96 (Ú. v. EÚ L 169, 8.7.2003, s. 6).

9 Nariadenie Rady (EÚ) č. 36/2012 z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 442/2011 (Ú. v. EÚ L 16, 19.1.2012, s. 1).

hodnotu (napr. archeologické predmety, súčasti pamiatok atď.), zatiaľ čo v ostatných kategóriách tovaru kultúrneho charakteru sa vyskytli prípady, keď bola hodnota predmetu úmyselne znížená, aby ho bolo možné vyviesť bez licencie.

Členské štáty uviedli, že lepšia informovanosť o jednotlivých vnútroštátnych právnych predpisoch v oblasti kultúrneho dedičstva by pomohla príslušným orgánom zodpovedným za vydávanie licencií účinnejšie bojovať proti nedovolenému obchodovaniu. Pokiaľ ide o účinnosť colných kontrol, tieto kontroly možno zefektívniť tak, že sa na vonkajšie hranice vyčlenenia rozsiahlejšie ľudské a materiálne zdroje a že sa identifikujú a zavedú najlepšie postupy.

V roku 2017 bola vytvorená projektová skupina s cieľom preskúmať pracovné metódy v členských štátoch, ktoré príslušné orgány (keď im doručia žiadosti o udelenie licencie) a colné orgány (keď skúmajú zásielky alebo overujú vývozné licencie) používajú na vyšetrenie pôvodu tovaru kultúrneho charakteru, a s cieľom identifikovať najlepšie postupy a poskytnúť praktické rady, pokiaľ ide o vydávanie licencií a colné kontroly.

Medzi ďalšie prostriedky na zlepšenie celkového plnenia nariadenia, ktoré identifikovali členské štáty, patrí usmernenie týkajúce sa interpretácie výrazu „zákonne a definitívne sa nachádzať“, na základe ktorého sa určuje členský štát, ktorý je príslušný na vydanie vývoznej licencie.[10] Týmto spôsobom by sa zabránilo tomu, že nečestní obchodníci dočasne premiestnia tovar kultúrneho charakteru do iného členského štátu len preto, aby o vydanie licencie požiadali v inom členskom štáte ako je členský štát, ktorý daný predmet označil za národné kultúrne bohatstvo a chráni ho ako národné kultúrne bohatstvo.

4.2. Vymedzenie tovaru kultúrneho charakteru

V nariadení nie je vymedzené, čo je tovar kultúrneho charakteru. Namiesto toho je v prílohe I uvedených 15 kategórií tovaru, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia. Pri väčšine kategórií sú uvedené minimálne vekové a hodnotové ohraničenia; ak ich tovar kultúrneho charakteru nedosahuje, vývozná licencia nie je potrebná. Vo všeobecnosti sa to považuje za kompromis založený na kategóriách uvedených v článku 1 dohovoru UNESCO z roku 1970, ku ktorým boli dodané vekové a hodnotové prahy. Prevláda všeobecný názor, že rámec stanovený v prílohe I je primeraný.

Pokiaľ ide o chápanie presného rozsahu kategórií uvedených v prílohe I, boli identifikované osobitné ťažkosti súvisiace s tým, že členské štáty nejednotne interpretujú určité druhy tovaru kultúrneho charakteru, ako sú napríklad mince; pokrytie zbierok predmetov na rozdiel od jednotlivých vzoriek v kategórii 13.b, klasifikácia liturgických ikon ako malieb alebo súčastí pamiatok[11], ako aj rozdielne názory členských štátov na to, či zoznam určitých druhov tovaru v kategórii 15.a je vyčerpávajúci alebo indikatívny.

Podskupine vytvorenej výborom uvedeným v článku 8 nariadenia bola v roku 2013 udelená úloha spracovať prevládajúce názory, pokiaľ ide o interpretáciu jednotlivých kategórií tovaru kultúrneho charakteru; podskupina zistila hlavné rozdiely medzi členskými štátmi v uvedených otázkach. Predovšetkým v súvislosti s klasifikáciou liturgických ikon treba

[10] Žiaľ, na Európsky súdny dvor zatiaľ neboli podané žiadne súvisiace podnety a v dôsledku toho neexistuje osobitné vymedzenie týchto dvoch pojmov.

[11] Hlavný praktický rozdiel je v tom, že na maľby (kategória 3) sa vzťahuje hodnotový prah vo výške 150 000 EUR, zatiaľ čo v prípade súčastí pamiatok (kategória 2) je nutné získať vývoznú licenciu bez ohľadu na trhovú hodnotu.

poznamenať aj to, že sa očakáva, že pomocou objasnení uvedených v novom nariadení (EÚ) 2019/880 o dovoze tovaru kultúrnej hodnoty sa podarí vyriešiť túto otázku (liturgické ikony a sochy sú súčasťami náboženských pamiatok).

4.3. Vekové a finančné prahy

Vekové prahy stanovené v nariadení v prípade určitých kategórií tovaru kultúrneho charakteru sa vo všeobecnosti považujú za primerané. V budúcnosti sa vylepšenia týchto ustanovení môžu týkať objasnenia vekového prahu v prípade dopravných prostriedkov, zvýšenia niektorých minimálnych prahov z 50 na 70 rokov a stanovenia minimálneho vekového obmedzenia v prípade kategórie zbierok, aby sa zabránilo nepotrebným colným kontrolám obrovského množstva súčasných predmetov.

Väčšina členských štátov považuje finančné prahy za pomerne vysoké, zatiaľ čo tri členské štáty sa domnievajú, že prahy by sa mali ešte zvýšiť.

Hodnota uvedená v žiadosti o vydanie vývoznej licencie je najčastejšie prevodná hodnota uvedená na faktúre (v prípade vývozu súkromnými osobami), zatiaľ čo v prípade dočasného vývozu múzeami na účely výstavy v zahraničí je nutné uviesť hodnotu, ktorá zodpovedá hodnote poistnej zmluvy.

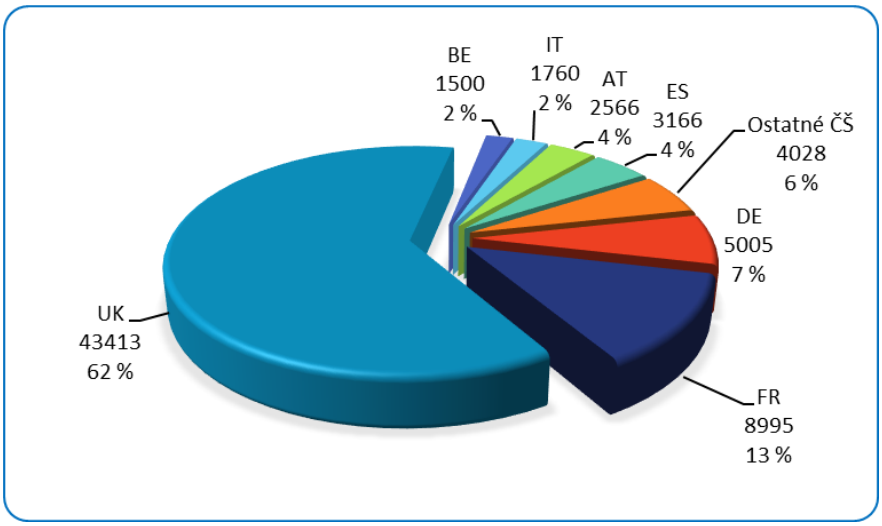
Hoci niektorí žiadatelia sú zdržanliví, pokiaľ ide o uvedenie hodnoty, a iní nie sú schopní uviesť odhadovanú hodnotu, v prípade štandardných vývozných povolení väčšina členských štátov systematicky zohľadňuje colnú hodnotu uvedenú vo vývoznom colnom vyhlásení.

Väčšina členských štátov, ktoré odpovedali na dotazník, sa domnieva, že by bolo užitočné podľa možnosti vytvoriť jednotný prístup k oceňovaniu tovaru kultúrneho charakteru.

4.4. Údaje o štandardných vývozných povoleniach

Členské štáty v rokoch 2014 až 2017 vydali 70 433 štandardných licencií (v tabuľke 1 v prílohe sú uvedené ročné údaje).

Štandardné povolenia podľa členských štátov v rokoch 2014 až 2017

Hlavné kategórie, v ktorých žiadatelia vo vykazovanom období žiadali o vydanie licencie, boli tieto (v zostupnom poradí): archeologické statky (zväčša na účely výstav); prvotlače,

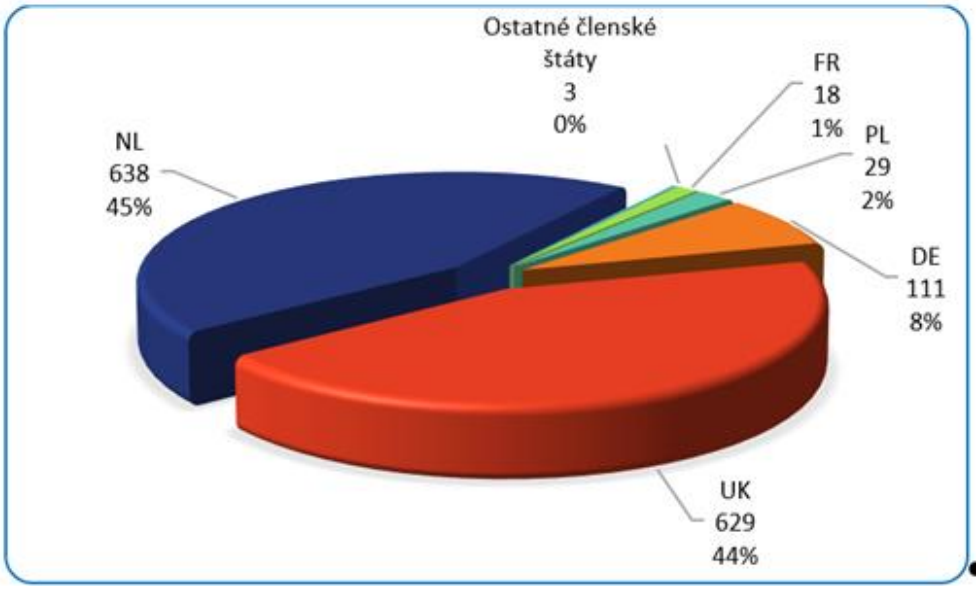
rukopisy a mapy; rôzne starožitnosti patriace do kategórie 15, ako sú šperky, hudobné nástroje, nábytok, nástenné hodiny, zbrane, hračky, koberce atď. (zväčša na definitívny vývoz); nasledovali maľby, mozaiky, akvarely, gvaše a sochy.

4.5. Špecifické a všeobecné otvorené povolenia

Špecifické otvorené povolenia možno vydať v prípade konkrétneho tovaru kultúrneho charakteru, ktorý bude dočasne pravidelne vyvážaný súkromnou osobou (článok 10 vykonávacieho nariadenia). V rokoch 2014 až 2017 bolo vydaných 1 428 špecifických otvorených povolení (v tabuľke 2 v prílohe sú uvedené ročné údaje). Veľa členských štátov uviedlo, že nevydáva tieto licencie. Členské štáty, ktoré vydávajú špecifické otvorené povolenia, ich vydávajú najmä v prípade hudobných nástrojov, ktoré sa vyvážajú na účely umeleckých predstavení, alebo v prípade starožitných dopravných prostriedkov, ktoré sa vyvážajú na účely výstav.

Vo vykazovanom období členské štáty vydali pomerne málo týchto licencií (s výnimkou dvoch členských štátov).

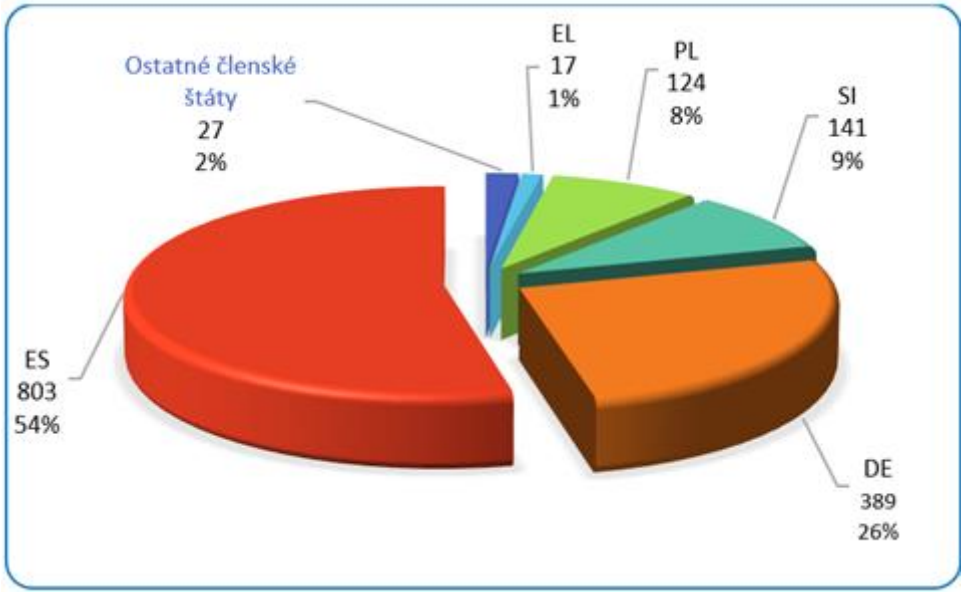
Špecifické otvorené povolenia v obehu podľa členských štátov v rokoch 2014 až 2017

Maximálna lehota platnosti špecifických otvorených povolení je vo vykonávacom nariadení stanovená na päť rokov. Väčšina členských štátov, ktoré vydávajú tieto povolenia, uplatňuje toto obmedzenie; existuje však niekoľko výnimiek, keď maximálna dĺžka platnosti nie je uvedená, alebo je kratšia (1 až 3 roky).

Prostredníctvom všeobecných otvorených povolení (čl. 13 vykonávacieho nariadenia) sa múzeám a podobným inštitúciám umožňuje dočasný pravidelný vývoz tovaru kultúrneho charakteru. V rokoch 2014 až 2017 bolo vydaných 1 501 všeobecných otvorených povolení (v tabuľke 3 v prílohe sú uvedené ročné údaje). Maximálna lehota platnosti týchto povolení je takisto stanovená na päť rokov. Väčšina členských štátov, ktoré vydávajú tieto povolenia, uplatňuje kratšiu lehotu. Jej dĺžka spravidla závisí od poistného krytia alebo potreby výpožičky alebo výstavy.

Všeobecné otvorené povolenia v obehu podľa členských štátov v rokoch 2014 až 2017

4.6. Výnimka z povinnosti získať vývoznú licenciu

Len jeden členský štát v dotazníku uviedol, že využil možnosť nepožadovať vývoznú licenciu v zmysle článku 2 ods. 2 v prípade predmetov menšieho archeologického alebo vedeckého významu. Hlavným dôvodom na využitie tejto možnosti je skutočnosť, že archeologické predmety, ktoré nie sú priamym produktom vykopávok, sa považujú za predmety menšieho vedeckého významu, pretože sú vyňaté z archeologicko-historického kontextu.

4.7. Dôvody na odmietnutie žiadosti o vydanie licencie

Len niekoľko členských štátov odmietlo vydať vývoznú licenciu, pretože sa na príslušný tovar kultúrneho charakteru vzťahovali vnútroštátne právne predpisy chrániace národné bohatstvo umeleckej, historickej alebo archeologickej hodnoty v súlade s článkom 2 ods. 2 tretím pododsekom. Vo väčšine prípadov je žiadosť o vydanie vývoznej licencie odmietnutá (prípadne ju žiadateľ stiahne) z iných dôvodov, ako je napríklad: nedostatočne preukázaný zákonný pôvod; nedodržanie príslušných predpisov; predmet je falzifikát alebo nebola vyriešená otázka, ktorý členský štát je príslušný na vydanie licencie.

Prípady, keď žiadateľ na požiadanie odmietne poskytnúť ďalšie informácie o pôvode a potom ihneď stiahne svoju žiadosť, sú ojedinelé. Keď sa to stane, väčšina členských štátov odmietne žiadosť, informuje žiadateľa a ak vznikne podozrenie, že tovar má nezákonný pôvod, o prípade informuje aj príslušné orgány presadzovania práva.

4.8. Otázky týkajúce sa tlačiva licencie

Pokiaľ ide o používanie tlačív licencií, vyskytli sa tieto otázky:

Je veľmi dôležité, aby súčasťou žiadosti o vydanie licencie boli aj fotografie, pretože umožňujú colným orgánom identifikovať daný predmet pri kontrole vývoznej licencie. Prevažná väčšina členských štátov vyžaduje fotografie v prípade definitívneho vývozu. Určité členské štáty robia výnimky v prípade dočasného vývozu zbierok alebo v prípade mimoriadne veľkých archeologických predmetov, ktoré majú nízku hodnotu, alebo v prípade kníh, ktoré nie sú označené osobitnými označeniami.

V článku 5 vykonávacieho nariadenia sa stanovuje, že výtlačok č. 3[12] tlačiva vývoznej licencie sa má vrátiť vydávajúcemu príslušnému orgánu, aby sa potvrdilo, že vývoz sa skutočne zrealizoval a že sa použila licencia, ale toto sa deje len v 20 % prípadov.

Vzhľadom na to, že neexistuje centrálny elektronický registračný systém, je pomerne zložité skontrolovať, či bol výtlačok č. 3 vrátený, najmä ak tovar opustil územie Únie prostredníctvom iného členského štátu. Niektoré členské štáty uviedli, že skúmajú možnosti na zlepšenie týchto kontrol. Treba poznamenať, že v novom nariadení o dovoze tovaru kultúrnej hodnoty sa stanovuje vytvorenie centralizovaného elektronického systému na riadenie dokumentárnych požiadaviek. Tento systém by mohol byť navrhnutý tak, aby umožňoval pokryť aj potreby mechanizmu udeľovania vývozných licencií vrátane overenia toho, či sa vývoz zrealizoval.

4.9. Zrušenie alebo odňatie licencií

Zhruba v polovici členských štátov platia právne predpisy, ktoré umožňujú odňať alebo zrušiť licencie po ich vydaní, buď prostredníctvom osobitných ustanovení týkajúcich sa tovaru kultúrneho charakteru, alebo prostredníctvom všeobecného správneho práva, v ktorom sa ukladá povinnosť odvolať správny úkon, ktorý bol založený na zavádzajúcich alebo nepravdivých informáciách. Počas vykazovaného obdobia však len jeden členský štát pristúpil k odňatiu licencií (v troch prípadoch).

Žiadateľ môže zrušiť licencie po ich vydaní. V týchto prípadoch väčšina členských štátov vyžaduje vrátenie licencie, aby ju zaregistrovali ako zrušenú. Veľa členských štátov uviedlo, že keď sa licencia nevyužije v lehote platnosti, príslušný orgán o tom nie je vždy informovaný, pretože vo väčšine prípadov sa im nevráti výtlačok č. 3 tlačiva (pozri bod 3.8).

4.10. Používanie elektronických systémov

Vývozné licencie sa vydávajú elektronicky len v jednom členskom štáte. V niekoľkých ďalších členských štátoch možno žiadosť vyplniť a podať elektronicky (napr. prostredníctvom vyplnenia aktívneho formulára vo formáte PDF online), ale podpis žiadosti a následné vydanie samotnej vývoznej licencie je stále v papierovej podobe. Papierové systémy sa používajú predovšetkým z dôvodu obmedzení a požiadaviek, ktoré sú stanovené vo vykonávacom nariadení, aby sa zabránilo falšovaniu a pozmeňovaniu. Niektoré členské štáty plánujú vytvoriť systém na elektronické vydávanie licencií. Predovšetkým tri členské

[12] Tlačivo pozostáva z troch výtlačkov: výtlačok č. 1 tvorí žiadosť, výtlačok č. 2 je určený pre držiteľa licencie a výtlačok č. 3 sa má vrátiť vydávajúcemu orgánu, keď tovar kultúrneho charakteru opustí Úniu.

štáty skúmajú možnosť vytvoriť spoločný systém a zaoberajú sa otázkami súvisiacimi s ochranou údajov a dôvernosťou vnútroštátnych povolení.

Sedemnásť členských štátov uviedlo, že by považovali za užitočné vytvoriť spoločnú elektronickú databázu alebo službu online na úrovni EÚ na účely vydávania vývozných licencií. Tri členské štáty sú proti tomu, pretože radšej chcú naďalej používať svoje vlastné databázy (ktoré sa vzťahujú na vnútroštátne vývozné licencie a aj na vývozné licencie Únie) alebo pretože sú presvedčené, že rozdielna interpretácia ustanovení by bola prekážkou účinného fungovania systému, zatiaľ čo dva členské štáty nevyjadrili svoje stanovisko k tejto otázke. Zmena na elektronický systém by si v každom prípade vyžadovala zmenu ustanovení vykonávacieho nariadenia, v ktorých sa stanovuje, že licencie sa musia vydávať v papierovej podobe.

4.11. Sankcie a iné opatrenia

V nariadení sa stanovuje, že členské štáty majú prijať pravidlá týkajúce sa účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií uplatniteľných v prípade porušenia jeho ustanovení. Vo väčšine prípadov ide o správne a aj trestné sankcie, ktoré môžu zahŕňať uloženie pokút a tresty odňatia slobody (v priemere najviac na 2 a pol roka).

Okrem týchto opatrení niektoré členské štáty prijali aj iné opatrenia; ide napríklad o konfiškáciu tovaru kultúrneho charakteru; opatrenia týkajúce sa dovozu tovaru kultúrneho charakteru z tretích krajín a tovaru kultúrneho charakteru, s ktorým obchodujú teroristické alebo vojnové skupiny; požiadavku na obchodníkov s umeleckými predmetmi, aby si viedli inventúrne súpisy a registre transakcií, a pokuty za neoznámenie vrátenia tovaru kultúrneho charakteru, ktorý bol vyvezený na základe dočasnej licencie.

4.12. Spolupráca medzi orgánmi

Vo všetkých členských štátoch sú colné orgány primárne zodpovedné za kontrolu existencie a súladu vývozných licencií na hranici. Colným orgánom pri vykonávaní týchto úloh v niektorých prípadoch pomáha polícia a/alebo iné útvary bezpečnosti hraníc alebo daňové úrady.

Hoci sa v nariadení nestanovujú osobitné postupy administratívnej spolupráce, zistilo sa, že výmeny medzi orgánmi zodpovednými za vykonávanie nariadenia sú potrebné na zlepšenie jeho plnenia, najmä v prípadoch, keď je o vydanie vývoznej licencie požiadaný iný členský štát ako ten, do ktorého kultúrneho dedičstva daný predmet patrí.

K spolupráci medzi príslušnými orgánmi rôznych členských štátov nedochádza často. Niekoľko členských štátov kontaktovalo svoje protistrany v inom členskom štáte, aby požiadali o informácie o vnútroštátnych právnych predpisoch, aby overili, či je predmet označený ako národné bohatstvo, aby zistili viac informácií o jeho pôvode alebo aby overili certifikačné dokumenty vydané v tomto členskom štáte. Počas vykazovaného obdobia väčšina príslušných orgánov členských štátov nebola vôbec v kontakte so svojimi protistranami v iných členských štátoch, zatiaľ čo niekoľko príslušných orgánov nadviazalo 5 až 20 kontaktov.

Orgánom zodpovedným za vydávanie vývozných licencií, t. j. „príslušným orgánom“ je vo väčšine prípadov vnútroštátne ministerstvo kultúry, neplatí to však vo všetkých prípadoch. Približne štvrtina členských štátov zverila túto úlohu viacerým útvarom zameraným na ochranu národného kultúrneho dedičstva, niekedy v závislosti od kategórie, do ktorej tovar

kultúrneho charakteru patrí, napr. archeologické predmety, historické archívy atď. V dvoch členských štátoch s federálnym usporiadaním sú tieto služby decentralizované. Niekoľko členských štátov zapojilo do procesu vydávania vývozných licencií aj iné verejné subjekty s príslušnými odbornými znalosťami, ako je národná knižnica, národné múzeum alebo ministerstvo životného prostredia.

Čo sa týka spolupráce medzi colnými a príslušnými orgánmi v rámci toho istého členského štátu, väčšina členských štátov potvrdzuje, že ich vnútroštátne orgány zapojené do vykonávania nariadenia spolupracujú dostatočne a účinne, hoci sedem členských štátov je presvedčených, že ešte existuje priestor na zlepšenie. Veľa členských štátov uviedlo, že podnikli kroky zamerané na zlepšenie tejto spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi, ako je podpísanie memoránd o porozumení, organizovanie pravidelných spoločných zasadnutí alebo vytvorenie spoločných referenčných príručiek alebo vnútroštátnych procesných usmernení, ktoré možno použiť aj počas odbornej prípravy úradníkov pracujúcich v dotknutých agentúrach/orgánoch.

Čo sa týka spolupráce s inými vnútroštátnymi útvarmi alebo orgánmi, približne polovica členských štátov má uzavreté písomné dohody o spolupráci s vnútroštátnou políciou, inými orgánmi presadzovania práva, prokuratúrou atď.

Colné alebo príslušné orgány niektorých členských štátov nadviazali spoluprácu aj s orgánmi v tretích krajinách alebo s medzinárodnými organizáciami a orgánmi pôsobiacimi v oblasti boja proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi objektmi, ako je Interpol, Svetová colná organizácia (WCO), Europol atď.

Colné orgány 16 členských štátov spolu s inými orgánmi alebo organizáciami organizovali spoločné cielené akcie proti nedovolenému obchodovaniu a/alebo sa na nich podieľali; ide napríklad o tieto akcie: operácia Pandora I (realizovaná v novembri 2016) a Pandora II (realizovaná v novembri 2017) v spolupráci s Interpolom, Europolom, organizáciou UNESCO a Svetovou colnou organizáciou a spoločné operácie Colosseum a Odysseus v spolupráci s Regionálnou spravodajskou styčnou kanceláriou WCO pre západnú Európu, Interpolom, Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre dane a colnú úniu (TAXUD), Medzinárodnou radou múzeí, talianskym ministerstvom kultúrneho dedičstva a talianskou finančnou strážou („Guardia di Finanza“).

Keď colné orgány odhalia podozrivú zásielku, zvyčajne daný predmet zadržia a kontaktujú príslušný orgán, ktorý vo väčšine prípadov vyšetruje možné porušenie zákona spolu s políciou a prokurátorom. Ak sa potvrdí, že tovar kultúrneho charakteru nemožno vyviezť, zaistia ho (v niektorých prípadoch toto rozhodnutie prijíma príslušný orgán členského štátu).

4.13. Materiálne a ľudské zdroje

Potreby týkajúce sa zamestnancov a zdrojov potrebných na vykonávanie nariadenia zostali počas vykazovaného obdobia vo väčšine členských štátov stabilné. V niekoľkých členských štátoch je potrebných trochu viac odborníkov v kultúrnej oblasti na vydávanie vývozných licencií, hoci niekedy je zložité posúdiť, či je zvýšená potreba spôsobená žiadosťami o vývozné licencie Únie alebo vnútroštátne vývozné licencie; dva členské štáty sa domnievajú, že v ich útvaroch je chronický nedostatok zamestnancov.

5. ZÁVERY A NEVYRIEŠENÉ OTÁZKY

Na základe spätnej väzby, ktorú členské štáty poskytli za vykazované obdobie rokov 2014 – 2017, možno konštatovať, že nariadenie je účinné, pokiaľ ide o dosahovanie cieľov, a je vnímané ako dôležitý právny nástroj na ochranu kultúrneho dedičstva členských štátov.

Spolupráca medzi orgánmi zodpovednými za uplatňovanie nariadenia v rámci Únie bola identifikovaná ako možná oblasť, v ktorej možno dosiahnuť zlepšenie vykonávania. Medzi opatrenia, ktoré by členské štáty mohli v tomto smere vykonať, patrí organizovanie odbornej prípravy, výmeny informácií, účasť na spoločných operáciách a pomoc pri identifikovaní pôvodu a právneho postavenia tovaru kultúrneho charakteru.

Ako reakcia na výzvu členských štátov vytvoriť súbor najlepších postupov [*pozri* oddiel 6.3 predchádzajúcej správy o vykonávaní nariadenia Rady (ES) č. 116/2009[13]] bola v rámci programu Colníctvo 2020 vytvorená projektová skupina, ktorej cieľom je skúmať súčasné vykonávanie v členských štátoch a identifikovať najlepšie postupy kontroly tovaru kultúrneho charakteru na úrovni príslušných orgánov (kontrola pôvodu na účely vydávania licencií), ako aj na úrovni colných orgánov (kontrola zásielok pri vývoze a overovanie vývozných licencií).

Pokiaľ ide o podporu jednotného chápania kategórií uvedených v prílohe I k nariadeniu, prebiehajú diskusie na úrovni expertnej skupiny. Prijatie nariadenia (EÚ) 2019/880 sa považuje za krok správnym smerom, pretože objasnenia, ktoré obsahuje a ktoré sa týkajú klasifikácie liturgických ikon ako súčastí pamiatok, poskytnú potrebnú právnu istotu.

Napokon členské štáty viac ako kedykoľvek predtým potvrdzujú, že je potrebné zmeniť systém papierových vývozných licencií na elektronický systém bez dokumentov v papierovej forme. Podľa názoru členských štátov táto zmena uľahčí vydávanie a kontrolu vývozných licencií, umožní lepšie monitorovanie ich používania a podporí lepšiu spoluprácu medzi orgánmi členských štátov zodpovednými za vykonávanie nariadenia. V nariadení (EÚ) 2019/880 o vstupe a dovoze tovaru kultúrnej hodnoty sa stanovuje vytvorenie takéhoto centralizovaného elektronického systému na vydávanie dovozných licencií a podávanie vyhlásení dovozcu colným orgánom. Pri vytváraní tohto systému by mala posúdiť aj možnosť rozšíriť tento systém aj na riadenie vývozných licencií.

[13] COM(2015) 144 final, 1.4.2015.

6. PRÍLOHY

Tabuľka 1: Štandardné povolenia vydané členskými štátmi*

	Rok				2014 – 2017	Podiel z celkového počtu v %
	2014	**2015**	**2016**	**2017**		
BE	410	389	355	346	1500	2,13 %
BG	0	3	8	3	14	0,02 %
CZ	24	7	80	101	212	0,30 %
DK (3)						
DE	1201	1311	1332	1161	5005	7,11 %
EE	0	0	2	4	6	0,01 %
IE	14	18	6	7	45	0,06 %
EL	1	2	2	2	7	0,01 %
ES	731	834	822	779	3166	4,50 %
FR	3102	2925	2968		8995	12,77 %
HR	17	20	16	24	77	0,11 %
IT (1)	566	635	559		1760	2,50 %
CY	3	3	2	3	11	0,02 %
LV	0	0	2	1	3	0,00 %
LT	0	9		0	9	0,01 %
LU	2	11	7	2	22	0,03 %
HU	6	28	55	30	119	0,17 %
MT	23	26	20	33	102	0,14 %
NL	214	317	314	398	1243	1,76 %
AT	525	543	808	690	2566	3,64 %
PL	121	81	81	8	291	0,41 %
PT (2)	229	230	280	358	1097	1,56 %
RO (3)						
SI	5	3	4	8	20	0,03 %
SK	1	2	1		4	0,01 %
FI	0	10	6	3	19	0,03 %
SE	265	99	226	137	727	1,03 %
UK	12642	11553	10746	8472	43413	61,64 %
Spolu	**20102**	**19059**	**18702**	**12570**	**70433**	**100,00 %**

(*) Jedna licencia sa môže vzťahovať na viacero predmetov kultúrnej hodnoty; údaje zahŕňajú definitívny aj dočasný vývoz.
(1) 2014: 242 def., 324 dočas. 2015: 364 def., 271 dočas. 2016: 307 def., 252 dočas.
(2) 2014: 3 nahradené; 2015: 4 zrušené.
(3) Štatistické údaje nie sú k dispozícii.

Tabuľka 2: Špecifické otvorené povolenia v obehu

	Rok				2014 – 2017	Podiel z celkového počtu v %
	2014	2015	2016	2017		
BE	0	0	0	0	0	0,00 %
BG	0	0	0	0	0	0,00 %
CZ	0	0	0	0	0	0,00 %
DK (1)					0	0,00 %
DE	0	0	2	109	111	7,77 %
EE	0	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0	0,00 %
EL	0	0	0	0	0	0,00 %
ES	0	0	0	0	0	0,00 %
FR	12	5	1		18	1,26 %
HR	0	0	0	0	0	0,00 %
IT	0	0	0		0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0	0,00 %
LT	0	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0	0,00 %
HU	0	0	0	0	0	0,00 %
MT	0	0	0	0	0	0,00 %
NL	70	167	189	212	638	44,68 %
AT	0	0	0	0	0	0,00 %
PL	12	6	7	4	29	2,03 %
PT	0	0	0	0	0	0,00 %
RO (1)					0	0,00 %
SI	1	0	1	1	3	0,21 %
SK	0	0	0		0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0	0,00 %
SE	0	0	0	0	0	0,00 %
UK	67	238	141	183	629	44,05 %
Spolu	**162**	**416**	**341**	**509**	**1428**	**100,00 %**

(1) Štatistické údaje nie sú k dispozícii.

Tabuľka 3: Všeobecné otvorené povolenia v obehu

	Rok				2014 – 2017	Podiel z celkového počtu v %
	2014	2015	2016	2017		
BE	0	0	0	0	0	0,00 %
BG	1	5	0	3	9	0,60 %
CZ	0	0	0	0	0	0,00 %
DK (1)					0	0,00 %
DE	0	0	145	244	389	25,92 %
EE	0	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0	0,00 %
EL	6	4	3	4	17	1,13 %
ES	177	199	226	201	803	53,50 %
FR	0	0	0	0	0	0,00 %
HR	1	0	1	3	5	0,33 %
IT	0	0	0		0	0,00 %
CY	1	1	0	0	2	0,13 %
LV	0	0	0	4	4	0,27 %
LT	0	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0	0,00 %
HU	0	0	0	0	0	0,00 %
MT	0	0	0	0	0	0,00 %
NL	0	0	0	0	0	0,00 %
AT	0	0	0	0	0	0,00 %
PL	29	29	36	30	124	8,26 %
PT	0	0	0	0	0	0,00 %
RO (1)					0	0,00 %
SI	21	40	40	40	141	9,39 %
SK	0	0	0		0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0	0,00 %
SE	0	0	0	7	7	0,47 %
UK	0	0	0	0	0	0,00 %
Spolu	**236**	**278**	**451**	**536**	**1501**	**100,00 %**

(1) Štatistické údaje nie sú k dispozícii.

Tabuľka 4: Odmietnuté žiadosti o vydanie štandardného povolenia

	Rok				2014 – 2017	Podiel z celkového počtu v %
	2014	2015	2016	2017		
BE (1)	0	0	0	0	0	0,00 %
BG	0	0	0	0	0	0,00 %
CZ	0	0	0	1	1	0,21 %
DK (3)					0	0,00 %
DE	0	0	0	2	2	0,43 %
EE	0	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0	0,00 %
EL	3	1	1	0	5	1,07 %
ES	70	58	45	0	173	37,12 %
FR	0	0	0		0	0,00 %
HR	0	0	0	0	0	0,00 %
IT (2)	75	50	87		212	45,49 %
CY	0	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	5	5	1,07 %
LT	0	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0	0,00 %
HU	1	0	2	0	3	0,64 %
MT	2	0	4	0	6	1,29 %
NL	0	0	0	0	0	0,00 %
AT	0	1	0	1	2	0,43 %
PL	0	1	0	0	1	0,21 %
PT	0	0	0	0	0	0,00 %
RO (3)					0	0,00 %
SI	0	0	0	0	0	0,00 %
SK	0	0	0		0	0,00 %
FI	0	1	1	1	3	0,64 %
SE	1	0	0	0	1	0,21 %
UK	13	17	6	16	52	11,16 %
Spolu	**165**	**129**	**146**	**26**	**466**	**100,00 %**

(1) Informácie za roky 2014, 2015 a 2016 nie sú k dispozícii.
(2) Odmietnutie osvedčení o voľnom obehu.
(3) Štatistické údaje nie sú k dispozícii.

Tabuľka 5: Počet odhalených nezhodných zásielok

	Rok				2014 – 2017	Podiel z celkového počtu (v %)
	2014	2015	2016	2017		
BE (1)	0	0	0	0	0	0,00 %
BG	0	0	0	0	0	0,00 %
CZ	0	1	1	0	2	1,21 %
DK (2)					0	0,00 %
DE	0	0	0	3	3	1,82 %
EE	0	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0	0,00 %
EL	3	0	0	0	3	1,82 %
ES	0	0	0	0	0	0,00 %
FR	0	0	0		0	0,00 %
HR	0	0	0	0	0	0,00 %
IT	9	5	5		19	11,52 %
CY	0	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0	0,00 %
LT	0	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0	0,00 %
HU	64	38	16		118	71,52 %
MT	0	1	3	2	6	3,64 %
NL	0	0	0	0	0	0,00 %
AT	0	0	0	3	3	1,82 %
PL	0	0	0	0	0	0,00 %
PT	0	0	0	0	0	0,00 %
RO (2)					0	0,00 %
SI	0	0	0	0	0	0,00 %
SK	0	0	0		0	0,00 %
FI	1	4	0	6	11	6,67 %
SE	0	0	0	0	0	0,00 %
UK	0	0	0	0	0	0,00 %
Spolu	**77**	**49**	**25**	**14**	**165**	**100,00 %**

(1) Informácie za roky 2014, 2015 a 2016 nie sú k dispozícii.
(2) Štatistické údaje nie sú k dispozícii.

Tabuľka 6: Štandardné povolenia vydané členskými štátmi v porovnaní s odmietnutými štandardnými povoleniami a odhalenými nezhodnými zásielkami

	2011 – 2013		**2014 – 2017**	
Počet vydaných štandardných vývozných povolení	69895		70433	
Počet odmietnutých žiadostí o vydanie štandardného vývozného povolenia	318	0,45 %	466	0,66 %
Počet odhalených nezhodných zásielok	147	0,21 %	165	0,23 %